

Täysistunto

Keskiviikko 16.2.2022 klo 14.00—19.29

11. Lakialoite laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Lakialoite LA 4/2022 vp Juha Mäenpää ps ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden liokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.45 **Juha Mäenpää ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on lakialoitteeni 4/2022, ja aloitteen pääasiallinen sisältö on se, että kumotaan tartuntatautilakiin lisätty väliaikainen 58 i § ”EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö”, eli koronapassi, ja poistetaan siihen tehdyt viittaukset muualta laista.

Arvoisa puhemies! Valtiosääntöasiantuntija ja Itä-Suomen yliopiston sosiaalioikeuden yliopistonlehtori Pauli Rautiainen vaati sosiaalisessa mediassa, että mikäli valtioneuvosto ei tuo viipymättä tämän tartuntatautilain pykälän eli koronapassin kumoamista eduskuntaan, tulisi kansanedustajien saattaa asia vireille lakialoitteella. Lisäksi hän vaati, että eduskunnan tulisi kumota 58 i § viipymättä istuntokauden alettua. Hän myös vertasi asiaa tartuntatautilain 58 d §:n kumoamiseen syyskuussa. Hän perusteli vaatimuksiaan sillä, että perusoikeusrajoituksen hyväksyttävyyys ei täyty.

Arvoisa puhemies! Siteeraan tässä nyt Helsingin Sanomia: ”Koronapassille ei näytä enää olevan riittäviä perusteita, sanoo oikeusministeri Henriksson: ”Passilla rajoitetaan perusoikeuksia”. RKP:n puheenjohtajan mukaan korona- tai rokotepassin välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta on nyt hankala perustella.”

Arvoisa puhemies! Demokraatti-lehdessä: ”Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson on asettunut kriittiselle kannalle. Passilla rajoitetaan ihmisten perusoikeuksia, joten hänestä on syytä pohtia, riittävätkö perustelut koronapassin pitämiseen yllä, jos virus leviää riippumatta siitä, onko rokotettu vai ei.”

Arvoisa puhemies! On myös kansalaisaloite tehty, jossa on yli 50 000 nimeä ja aiheena ”Koronapassista sekä sen laajentamisesta luovuttava perustuslain sekä ihmisoikeuksien vastaisena”.

Mielestäni tämä laki tulisi kumota heti.

Tähän viimeisenä perusteluna, kun hain ja yritin lukea erilaisia kannanottoja ja lehtijuttuja, löysin tällaisen kuin Järjen ääni ry:n kannanoton. Sen on heidän juristiryhmänsä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2022 vp

tehnyt, ja tässä on hyvin perusteellisesti mielestäni otettu kaikki asiat esiin. Ihan ensimmäisenä voisin mennä täältä tällaiseen kohtaan — kun äsken puhuttiin ihmisoikeuksista täällä ministeri Haaviston ollessa paikalla ja käytiin Suomen ihmisoikeustilannetta läpi — että aloitan ensimmäisenä Euroopan neuvoston päätöslauselmasta:

”Kun koronarokotusohjelmat tammikuussa 2021 käynnistyivät laajamittaisesti suuressa osassa maailmaa mukaan lukien Eurooppa, Euroopan neuvoston yleiskokous hyväksyi päätöslauselman numero 2361 koskien covid-19-rokotteeseen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Euroopan neuvosto on vanhin ja maanosamme johtava ihmisoikeusjärjestö. Se on perustettu vuonna 49, ja se koostuu 47 jäsenvaltiosta, mukaan lukien Suomi. Järjestö pyrkii sääntöjensä mukaan suojelemaan ihmisoikeuksia ja moniarvoista demokratiaa.” Täällä hyvin usein varsinkin tuolta salin vasemmalta laidalta vedotaan ihmisoikeuksiin, ja nyt meillä on tällainen järjestö, joka on tällaisen päätöslauselman antanut.

”Päätöslauselman kohdassa 7 eri alakohdissa kehoitetaan jäsenvaltioita muun muassa huolehtimaan, että turvallisia ja tehokkaita rokotteita on tarjolla kaikille, jotka niitä haluavat, että kansalaisia informoidaan siitä, että rokotus ei ole pakollinen, ja että ketään ei poliittisesti eikä sosiaalisesti eikä muutenkaan painosteta ottamaan rokotetta. Jäsenmaiden tulisi taata, että ketään ei syrjitä siksi, että ei ole ottanut rokotetta, riippumatta siitä, onko rokottautumatta jättäytymisen peruste terveydellinen tai periaatteellinen.

Tätä taustaa vasten Suomessakin käyttöön otettu perusoikeusjärjestelmän kannalta ongelmallinen ja vapaaehtoiseen rokotteeseen sidottu, perusoikeuksia ehdollistava koronapassijärjestelmä on ristiriidassa Euroopan neuvoston päätöslauselman suositusten kanssa.” Eli ne ihmisoikeudet.

Arvoisa puhemies! ”EU:n koronatodistuksen kansallista käyttöä koskevan tartuntatautilain 58 i §:n perustuslainmukaisuusarviointia on kritisoinut Lapin yliopiston julkisoikeuden dosentti Matti Muukkonen kiinnittämällä huomiota siihen, että lainsäädännössä terveet rokottamattomat asetettiin epäyhdenvertaiseen asemaan suhteessa muihin ihmisiin sillä perusteella, että he eivät olleet ottaneet vapaaehtoista rokotusta. Itä-Suomen yliopiston julkisoikeuden professori Tomi Voutilainen on todennut, että rokotekattavuuden lisääminen ei ole itsessään hyväksyttävä peruste rokotepassin avulla toteutettavalle perusoikeuksien rajoittamiselle. Helsingin yliopiston julkisoikeuden professori Toomas Kotkas on kirjoituksessaan todennut, että rokotepassilla ei voida luoda rokotetuille ’erioikeuksia’, kuten esimerkiksi pääsyä ravintolaan tai osallistumisoikeutta harrastuksiin, siten, että rokottamattomilta kielletäisiin edellä mainittuihin tilaisuuksiin pääsy kokonaan rokottamattomuuden johdosta. Valtiosääntöoikeuden dosentti Pauli Rautiaisen mukaan koronatodistus ei ole hyväksyttävä, jos se ei ole epidemiologisesta näkökulmasta epidemian hallinnan kannalta välttämätön.”

Arvoisa puhemies! Nämä kaikki kokeneet professorit ja dosentit ovat sitä mieltä, että on välittömästi kumottava tämä lainsäädäntö.

”Jos välttämättömyyskynnys ei ylity, pitäisi koronapassisäännös kumota oikeudettomana perusoikeusrajoituksena. Näin poliitikot eivät ole kuitenkaan toimineet, vaan perusoikeusrajoitus on säilynyt lainsäädännössämme ’jäädytettynä’, vähän kuin entisaikoina koi-vunvitsa eteishyllyllä lapsille pelotteena. Rautiaisen mukaan korona-aikana yhteiskuntaan vaikuttaisi syntyneen ’kunniattomien huono-osaisten’ tai ’vääränlaisten ihmisten’ ryhmiä, joiden asemaa ei tarvitse arvioida perustuslakikontrollissa yhtä huolellisesti kuin keskiver-toihmisen asemaa. Samaan yhdenvertaisuusproblematiikkaan on kiinnittänyt huomiota myös Muukkonen. On erittäin huolestuttavaa, etteivät perustuslakivaliokunta tai sen kuu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2022 vp

lemat valtiosääntöoikeuden asiantuntijat ole kyenneet tunnistamaan koronapassia koske-
neessa käsittelyssä edellä mainittuja, varsin ilmeisiä perusoikeusjännitteitä.”

Arvoisa puhemies! Toivon, että sosiaali- ja terveysvaliokunta ottaa tämän nopeasti kä-
sittelyyn. Koronapassi on vaarallinen ennakkotapaus ja perusoikeuksia ehdollistava. —
Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

17.56 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Edustaja Mäenpään lakialoite on ilman
muuta kannatettava kuten hänen aiempikin, viime viikolla lähetekeskustelussa ollut aloit-
teensa, jossa vaaditaan terveydenhuollon henkilöstön kurjistamisen lopettamista. Mitään
passeja ei olisi pitänyt koskaan ottaakaan käyttöön kuten ei muitakaan ihmisten elämää ja
yrittämistä ja yhteiskunnan vakautta heikentäviä rajoituksia.

Olemme luisumassa kontrolliyhteiskuntaan, jos tätä karmeaa kehitystä ei pysäytetä.
Näillä järjestömillä toimilla on totuteltu ihmisiä tulevaan digitaaliseen identiteettiin ja di-
gilompakkoon, jotka ovat omiaan loukkaamaan vakavasti ihmisten vapautta, yksityisyyttä
ja itsemääräämisoikeutta. Kiinassa sellainen hirmuhallintoa palveleva järjestelmä on jo
pitkällä. Valta turmelee, ja kun valta vielä keskitetään tiiviiseen johtoon, siitä ei seuraa mi-
tään hyvää, sillä ihminen on luonnostaan pahan palvelija.

Viime sotiemme jälkeen saimme elää pitkään vapaassa maassa, kunnes presidentti Koi-
viston ajasta alkaen olemme luisuneet kohti totaalista pimeyttä, joka johtaa väistämättä
horjuttamiseen tai vähintään levottomuuksiin, kun sitä vastaan aletaan kapinoimaan, ellei
tätä hulluutta lopeteta nyt. On huomattava, että kaikki liittyy kaikkeen tässä kehityksessä ja
koronapassi on vain yksi keino muiden joukossa, jolla kansaa yritetään alistaa. Kansan ja
sen edustajien on nyt viimeinen aika herätä tästä sikeästä, pahasta unesta ennen kuin se on
myöhäistä.

Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Lopetetaan tämä älyttömyys ja ryhdytään yhdessä
rakentamaan tätä yhteiskuntaa takaisin kuntoon. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkelä.

17.58 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä koronapassi on varsin epäonnistunut ko-
keilu, kuten jo itse asiassa tätä lakia säädettäessäkin kyllä kerrottiin. Ei se kovin kauan ke-
rennyt käytössä olemaan, ennen kuin se otettiin pois käytöstä. Itsekin muistan sitä näyttä-
neeni yhtenä päivänä tasan kaksi kertaa, ja eipä olisi ollut välttämätön kumpikaan näistä.
Eli en koe siitä hirveää hyötyä saaneeni, eivätkä ne yrittäjätäkään varmasti siitä paljon hyö-
tyneet, keille sitä esitin.

Tällaiset koronapassin kaltaiset toimet perustuvat, tai niiden ainakin pitäisi perustua, sii-
hen, että ne ovat välttämättömiä, oikeasuhtaisia ja tarkkarajaisia. Ei näitä pitäisi säätää var-
muuden vuoksi eikä jättää voimaan varmuuden vuoksi, vaan ne pitäisi kumota heti, kun
niillä ei enää tosiasiallisesti ole näitä mainittuja välttämättömyysperusteita. Nyt on niin,
että omikronvariantin myötä on asiallisesti täysin selvä tilanne, että rokote ei edes täytenä
sarjana estä tartunnan saamista eikä sen levittämistä. Tartuntaluvut näilläkin testausmää-
rillä ovat aivan järkyttävän paljon suurempia kuin aiemmissa koronan vaiheissa, eli tauti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2022 vp

leviää todella voimakkaasti, niin kuin saamme kuulla eri ihmisten siihen sairastuneen. Mutta sitten toisaalta näiden tapausten vakavuus ei ole niin suuri kuin aiemmin, eli puhutaan jo varsin erilaisesta sairaudesta kuin alun perin. Eli ei voi ajatella, että tämä jätettäisiin varmuuden vuoksi päälle. Päinvastoin on ilmeistä, että kun rokote nyt kerran ei estä tartunnan saamista eikä sen levittämistä, mutta se kuitenkin ilmeisesti estää vakavampien oireiden saamista, niin on todennäköistä, että itse asiassa rokotteen saanut henkilö saattaa levittää sitä tautia tietämättään helpommin kuin rokotetta saamaton henkilö, joka kenties saa kovemmat oireet ja jää niiden takia kotiin.

Nyt siis ei ole niin, että koronapassin näyttäminen kertoisi kenellekään sitä, että henkilö ei voi tautia levittää, häneltä ei sitä tautia voi saada, eli sen tosiasiallinen merkitys poistuu siinä, ja sen olemassaolo toimisi ainoastaan enää painostuksena rokotteen ottamiseen, mitä perustetta sen käyttöönotossa ei käytetty eikä sitä perustetta myöskään perustuslakivaliokunta arvioinut. Ei perustuslakivaliokunta ole sellaista perustetta koskaan hyväksynyt, eli tämä pitäisikin nyt ottaa pois käytöstä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Juuso.

18.01 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset vastustivat rokotepassin, koronapassin, käyttöönottoa alusta asti muun muassa sillä perusteella, että tiedettiin jo silloin, että tartunta läpäisee nämä rokotteet eli ne eivät estä sitä tartuttavuutta. Tämän ensimmäisen kerran totesi Lapissa infektioylilääkäri Markku Broas, ja se oli syyskuussa. Kun koronapassi sitten kuitenkin otettiin käyttöön, niin mitä tapahtui? Se oli kaksi kuukautta käytössä, ja meillä oli valtava, valtava epidemia Suomessa. Sehän levisi käsiin, korona, kun ihmiset sitten pääsivät koronapassin varjolla ravintoloihin ja tapahtumiin. Kyllähän siinäkin jo nähtiin, kyllä tilastot näyttivät, että todella koronapassi ei estä tartuntoja vaan niitä levitettiin edelleen todella tehokkaasti koronapassin varjolla, joka jouduttiin sitten välipäivinä ottamaan pois käytöstä. Se on nyt hyllyllä ja toivottavasti siellä pysyykin, koska nyt on tullut uusia tutkimuksia. Muun muassa The Lancet julkaisi tammikuussa koontiartikkelin tutkimuksesta, missä selvitettiin deltaviruksen tarttumista rokotettujen ja rokottamattomien välillä, ja näissä vertaisarvioituissa tutkimuksissa on todettu, että se rokote ei millään tavalla estä sitä tartuntaa vaan sekä rokotetut että rokottamattomat levittävät virusa aivan yhtä tehokkaasti. Tämä oli tosiaan tiedossa jo syyskuussa, ja tällä perusteella esitimme, että koronapassia ei oteta käyttöön. Täytyy todeta, että perussuomalaiset olivat oikeassa tässä asiassa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.